

+31. Vrije Vormgeving in Nederland

Een momentopname van de stand van zaken onder de jonge aanwas in de vrije vormgeving werd in mei vorig jaar in het Stedelijk Museum Amsterdam getoond. Met Casa Europea pogen de organisatoren de Nederlandse vrije vormgeving in een internationaal kader te plaatsen. Vanwege de korte voorbereidingstijd biedt Casa Europea in 1994 geen coherent beeld van de vrije vormgeving in de deelnemende landen. Bovendien zijn niet alle landen vertegenwoordigd en is het aantal geselecteerde disciplines beperkt. Daar komt nog bij dat de definiering van 'vrije vormgeving' niet eenduidig is, waardoor de gelegde accenten in de samenstelling veelal persoonlijk zijn. De nadruk ligt op meubelontwerpen, verlichting en woonaccessoires. Niettemin zijn, ondanks alle beperkingen, de contouren zichtbaar van regionalisme in Europese vormgeving. Er is inmiddels afgerekend met het flamboyante ontwerpen en elk land bezint zich en zoekt nu in de fitness van het vak naar een zinnige vernieuwing.

Maaïke Veltkamp
'Stoel op schoot' (detail)

Tejo Remy
'stoel', textiel en staalband

Piet Hein Eek
'Kruk/trap', hout en aluminium

Nederland vertegenwoordigt binnen Europa een bijzondere (ecologische) stroming en is met diverse representanten aanwezig. De Nederlandse deelnemers vertonen een duidelijke oriëntatie op buiten de vormgeving liggende kunst disciplines.
Ans van Berkum:
"..... de opbrengst of de oogst van de tachtiger jaren op het gebied van glasvormgeving, keramiek, sieraden, textiel, modevormgeving, accessoires, meubelen en produkten voor het interieur" en concludeert vervolgens: "Het blijkt te gaan om de heroriëntatie van de uitgangspunten van de meer toegepaste ontwerpdisciplines. Dit kwam met name tot stand door nieuwe ontwerpuitgangspunten op werkwijzen en mogelijkheden van andere takken van kunst te veroveren."

Concept, symboliek en semiotiek werden belangrijker begrippen dan ergonomie en gebruiksgemak. Het ontwerp mocht inspelen op behoefte aan herkenbaarheid en visuele originaliteit. Het mocht speels zijn, zelfs theateraal, tot hevig en buitenissig. Ontwerpers vertaalden dat in opvallend aanwezige objecten die eerder een sculpturaal dan een functioneel gehalte hadden, vaak met een knipoog naar figuratie. Kasten kregen buiken, banken hondepoten, kopjes kragen. Tenslotte kreeg de lust tot versieren en verkitschen, tot het mengen van de meest onmogelijke dingen, volledig vrij baan.

Wat dit laatste betreft zijn allereerst enkele relativerende kanttekeningen op zijn plaats. De betekenis van ontwerpstromingen moet altijd worden gezien in relatie tot de tijd waarin ze ontstaan. Het aanhaken bij de beeldende kunst heeft het hele vakgebied nieuw leven ingeblazen, taboes doorbroken, ruimte gecreëerd. Dat is een kwalitatieve opbrengst. door: Ans van Berkum, bron: BIJVOORBEELD 2+3, tijdschrift voor vormgeving en kunst (mei 1993), Catalogus De Oogst

Enkele representanten:
Henk Stallinga is een industrieel ontwerper die werd opgeleid aan de Amsterdamse Rietveld Academie. Zijn ontwerpen tonen in idee en uitvoering

een sterke verbondenheid met de Nederlandse cultuur en een bespiegelende kijk op Stallinga's werkgebied. Het inhaken op trends zoals ergonomie, eco-, techno- en postmodern design, die elkaar in steeds hoger tempo lijken op te volgen, levert volgens Stallinga geen enkele garantie voor het ontwerpen van verantwoord design

Zijn meubelen, waarvan hier een klein overzicht werd afgebeeld, weerspiegelen tradities en archetypen en becomecommentariëren de wisselwerking tussen dat wat blijft en dat wat komt. Wat archetypisch in Stallinga's termen precies betekent, is duidelijk afleesbaar aan zijn objecten. Constructie, gebruik van materiaal en de wijze waarop de meubelen werden geproduceerd, zijn sober en direct onderdeel van de uitdrukking van het idee: bank/stoel/lamp.

Tejo Remy is als produktvormgever een rijzende ster in de Nederlandse vrije vormgeving. De afgelopen jaren werden Remy's eigenzinnige produkten in hoog tempo veelgevraagde objecten op tentoonstellingen onder de noemers 'Materiaal voor vormgeving' en 'Eco-design' Musca als het Stedelijk Museum in Amsterdam en het Museum Boymans-van Beuningen in Rotterdam kochten zijn ontwerpen.

Hoewel Remy zeker intensief werkt met bruikbare afvalprodukten uit onze consumptiemaatschappij, kan zijn werk niet zonder meer worden ondergeschoven bij trendverschijnselen zoals 'eco-design'. Wie een deel van zijn collectie op de stand van K.I.S. overziet, kan niet om de autonomie van Remy's ontwerpgedachte heen. Met gebruik van gevonden materialen zoals schoothout, oude melkflessen, verloren ladenblokken en stoffen, construeert de ontwerper volkomen onvergelykbare bouwsels, lampen en stoelen. Zodoende 'recycled' hij het respect voor anders onbruikbaar gemaakte restmaterialen.

Henk Stallinga
'bank', staal

tel. +31.85.425108 fax +31.85.518465

ARTFORUM DESIGN, KUNST EN VORMGEVING UIT NEDERLAND EN VLAANDEREN

